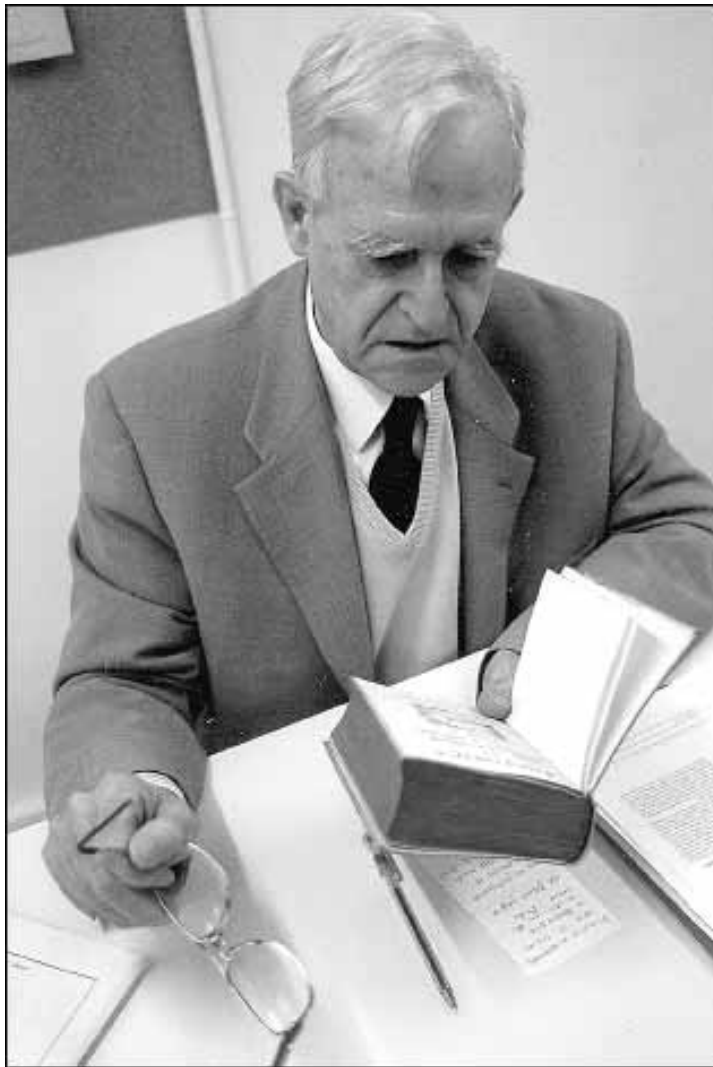

ENTREVISTA

Segimon Serrallonga

Poeta

► ► ►
Veus, la poesia política ara no troba els seus poetes. I ara jo em trobo que el dimoni de la desídia m'ha fet perdre tant de temps que ja només puc dedicar-me a fer bugada dels meus papers, diguem dels meus llençols, o del meu sudari. Però, vaja, el meu desig és que em cremin i escampin les cendres en una riera del Pirineu, on la natura és més nua i visible.

M.I. *Deu tenir molta obra inèdita, tant de traducció com pròpia. Ara que s'ha jubilat de la pressió del dia a dia com a professor i com a director de la Biblioteca de la UV, prepararà la seva obra per a l'edició?*

S.S. No faig res més. Els homenatges han tingut la virtut d'abrandar les ganes de publicar que l'amor em va encendre. Però sóc lent i trobo pilots de papers, que vaig classificant. I encara m'he de barallar amb llengües antigues i llengües noves, quan apareixen textos no traduïts. Ara tinc a l'abast de la mà la descripció que Flavi Josep va fer del *triumphus* de les legions romanes celebrat a Roma després de la destrucció i espoliació de Jerusalem l'any 70. És una apoteosi tan detallada, un text d'una bellesa tan tràgica, que no sabré deixar passar gaires dies sense traduir-ne vuit o deu pàgines.

M.I. *Té un alt concepte de la joventut, que associa amb la bellesa i la veritat, fins al punt que ha afirmat que la joventut sempre té raó. Un poema seu, 'Maig del 68', analitzat per Ricard Torrents al núm. 38 de 'Reduccions', parteix també d'aquesta idea. Quina és la raó de la joventut?*

S.S. La joventut sempre té raó en el sentit schillerià. Són els vius qui tenen raó. Ja ho deien el psalmista i el profeta. Per no sortir de la Bíblia, podríem dir que els morts han d'enterrar els seus morts, només s'ha de vigilar que els morts no enterrin els vius. A *Reduccions* sempre hem pensat així. Potser no hem estat prou àgils a l'hora dels relleus. Però tampoc no es tracta d'apar-se'n, sinó que et treguin a cops d'empenta intel·ligents i de vida nova. La joventut no necessita gaires afalacs. Una mica d'afalac va bé. Però tothom ha d'entendre que amb afalacs no es va enlloc. El jovent s'ha d'obrir pas, s'ha d'arriscar, adquirir tècnica i ampliar el llenguatge personal, i no deixar-se arrossegar per sentimentalismes d'escapada. Vull dir que ha de crear.

M.I. *La poesia és un art sovint al límit de l'expressió, al límit de la llengua. ¿Es pot dir que en el seu cas és, a més a més, al límit de l'experiència?*

S.S. Al límit de l'experiència escrita, tant se val. Sense haver passat per experiències límit en la vida ordinària, l'experiència escrita no serà mai extrema, per fantasia que la persona hi

posi. Si n'hi hagut de suficient en la vida ordinària, la imaginació verbal fa prodigis de recuperació vital. De vegades sembla que hi ha poetes que deixen la vida real tan bon punt es posen a fer versos. Una manera de fer els versos malament és començar-los per la teulada, per allò que es veu més. Tothom ha tingut experiències extremes. Així doncs tothom pot fer obres d'art. L'acció ha d'arrencar del fons de l'ànima i abassegar totes les falcultats de l'esperit i els cinc sentits. Hi ha molta poesia que neix malalta perquè no ha sortit per allà on havia entrat, que són els sentits. La poesia, com la música segons Schumann, ha de ser sensual, verbalment sensual, ja s'entén.

M.I. *La seva poesia, si més no la publicada fins ara, no és de lectura fàcil, ¿la dificultat prové del fet que es refereix a zones obscures de l'experiència humana?*

S.S. L'obscuritat és una passió no demanada. Per dir-ho curt, m'estimo més que no m'entenguin que no pas que m'entenguin malament. La força de poetes fonsos i clars no ve de la claredat verbal, sinó de la potència de l'esperit, que esbotza totes les superfícies sobrees. Models de claredat potent són les tragèdies líriques, que hem de llegir o veure amb la llum que portem a dins. Els cants espirituals de March, de Maragall, de Riba, de Palau i Fabre són cants obscurs d'una potència vital estremidora. No cito aquests autors per comparar-m'hi, sinó per sentir-m'hi.

M.I. *La religió és un tema fonamental en la seva vida i la seva obra. Va estudiar al seminari, es va ordenar sacerdot... Però la religió per a vostè va molt més enllà del dogma. No deu ser fàcil compatibilitzar la pertinença a una Església amb la profunditat de l'experiència espiritual...*

S.S. Fa segles, des dels atomistes grecs i Lucreci com a mínim, que volen liquidar la religió, com aquell que aboleix una muntanya d'un cop de cap racional, com fan els futbolistes enrabats. És picar ferro fred. Personalment, em vaig embrancar per una passió de contorns difusos i nuclidens, instintiu, diguem, i ho vaig fer en una de les religions més rigorosament estructurades a nivell social que hi ha hagut a la humanitat, i m'hi vaig embrancar

"Hi ha molta poesia que neix malalta perquè no ha sortit per allà on havia entrat, que són els sentits"

per dalt. El que em feia mal era la professionalització. Era insofrible.

M.I. *"No creguis res que en vers no entri", diu un poema seu. ¿Vol dir que les grans veritats, o els grans misteris en la vida humana, només es poden expressar a través de la poesia?*

S.S. Les grans veritats, com deia Riba, es poden dir en la més vulgar de les prosas. Però la poesia permet de viure escrivint o cantant, si vols, qualsevol cosa, perquè no hi ha cap cosa real que sigui mesquina. Durant una hora o un dia, o una nit. És un goig molt estrany. El meu vers té, de totes maneres, una dimensió negativa universal. Si una cosa no pot entrar en vers és que no té una existència real, és una fantasmada que fa perdre el temps i l'humor i s'ha de deixar o tornar a dins del tinter, com el pescador de les *Mil i una nits*, que no queda tranquil fins que no ha tancat de nou el geni maligne a dintre l'ampolla. Això no vol pas dir que molts poetes no ho podem alguna vegada, per tous o per complaure.

M.I. *La naturalesa, el real físic, té una importància capital en la seva obra (com a realitat i com a símbol). ¿La poesia és la mitjanera entre l'interior del poeta i la realitat?*

S.S. El setembre del 1955 vaig experimentar a Seva una mena de descobriment de la natura. Van ser tres dies amb les dues nits corresponents sense son i amb una lucidesa mental tan viva que m'obligava a no veure sinó allò que mirava.

Era la suspensió de la facultat imaginativa. Com si no hagués vist mai fins llavors el que els ulls físics m'oferien. Per això els textos que s'hi refereixen portaven el títol de *Les aparicions*. Són les aparicions del real. I comporten la desaparició de tota metafísica, no pas per refusar-la, sinó per deixar-la en suspens absolut, desexida. No crec pas que la font de Muntmany, amb l'aigua rajant d'una entranya desconeguda però natural, em salvés del panteisme sentimental maragallià. No calia. La natura era natural, impenetrable al coneixement i a la fusió, i la ciència no feia altra cosa que portar el misteri més endins. És el canvi més radical que he sofert, després de l'experiència religiosa del setembre del 1950, que havia durat un parell de mesos. A Seva la fortaleza, i la bellesa, dels éssers visibles em confortava. El real físic era el millor suport de la ment. No és pas que "la terra inconsumible, infatigable" no ens en faci de grosses. Però generalment permet de seure, de respirar, d'olorar, de fer l'amor i d'estar-se'n. De tant en tant apareix un capítol que parla i actua com si fos qui sap qui. Fa tot el mal que pot, es mor i se'n va sota terra per sempre. La natura continua engendrant sense fi i abatent sense parar. No la tinc pas per un déu. No he estat mai panteista. Però és. I nosaltres només existim. Aquesta és la diferència. Els problemes metafísics superiors no me'ls faig pas jo, me'ls imposa la natura, a la muda. Fer aparèixer en vers el real físic és un dels meus intents poètics més obsessius.

M.I. *La passió és un tret característic de la seva persona i de la seva obra. ¿Només la passió incita a actuar amb sinceritat, poètica o no?*

S.S. Una passió isolada és molt perillosa. Els bons moments de la vida són fets de passió i contrapassió, lúcids, intensos i serens. Però encara tendeix a pensar que val més perdre's en la passió que perdre-la.

"La natura no té moral"

M.I. *Quin paper juga la filosofia en la seva obra?*

S.S. Els meus filòsofs són els que puc entendre poèticament, que són més dels que suposen els especialistes. Acabo de redescobrir Empèdocles, tot traduint. M'hi he barallat, en companyia d'Aristòtil i de Plató, de comentaristes antics i moderns. I hem rigut molt. Empèdocles, com el Dr. Corbella, parla de tot, està segur de tot i té els altres especialistes per uns grans badocs... M'han influït parcialment

Kierkegaard, Heràclit, Hegel, però no Spinoza, que he llegit de tort i de través. Schelling em val per la universalitat de la literatura, una idea forta i fecunda.

M.I. *En alguns poemes sembla que vulgui fer entendre que la naturalesa té una mena de moralitat pròpia...*

S.S. Ja he dit abans que no sóc panteista, que jo sàpiga. La natura no té moral. Té lleis, que els científics van descobrir sense entendre-les. El coneixement pràctic d'aquestes lleis ens permetria

de millorar la vida dels homes, però els homes som savis en ciència i ignorants en la saviesa de la vida, anem fàcilment en contra de nosaltres mateixos. Em comptes de fer teca, fem bombes.

M.I. *Hi ha algun tema que vulgui completar?*

S.S. Sobre *Reduccions*, només afegiria dues coses: que se'n facin subscriptors els qui poden, i que ens enviïn versos, propis o traduïts, i estudis de poesia, els que en saben fer o van pel camí de saber-ne.